

עלון שבועי מבית 'בני אמונים' וכל מאמיניהם

פְּרִשְׁת אַמֹּר

מאוצרות אמונים

פניני אמן ותפלה בפרשה

הסבה המשתפת לטהרה ולקריאת שמע

"וְבֵא הַשָּׁמַיִם וְטַהַר וְאַחַר יֵאכַל מִן הַקֹּדְשִׁים" (כב ט)

מסכת ברכות נפתחת במילים: "מאימתי קורין את שמע בערבית - משעה שהכהנים נכנסים לאכל בתרומתן". ויש להבין את הקשר בין הדברים, ומדוע השתמשו חכמים דוקא ברגומה זו כדי להמחיש את זמן קריאת שמע?

באר נפלא לך הניא האבני נזר' מסוכטשטוב בשם אביו רבי נחום זאב רבה של ביאלה:

הסבה שבגינה נאסר על הכהנים שנטמאו וטבלו לטוב ולאלל בתרומה עד צאת הפוכבים, היא העומדת בבסיס חיוב קריאת שמע של ערבית: כפי שהטמא לא פנה מהאדם אחר טבילתו עד שתערבי עליו השמש, כך, להבדיל, רשם הקדשה החל על הקרבן בקריאת שמע של שחרית אינו פג מפניו עד הערב, ורק בערב זקוק הוא לחדושי. על פן תקנו חכמים לטוב ולקרא קריאת שמע בערבית.

אגלי של הקדמה

הטעינו בברכת מועדף

"והשיאו אותם עון אשמה באכלם את קדשיהם" (כב טו)

"והשיאו אותם - את עצמם. יטענו עון באוכלם את קדשיהם" (רש"י).

לדברי רש"י: "והשיאו" הוא לשון הטענה ונשיאה, לפי פרוש זה באר רבי יחיאל מיכל פינשיין את נסח בקשתנו בתפלת המוסף של שלשת הרגלים: "והשיאו ה' אלקינו את ברכת מועדף לחיים ולשלום..." - רבונו של עולם: זכנו שגוה קדשה מברכת המועדים במדה גדושה ורבה, עד שתהיה הברכה עלינו כמשא טעון וכבד.

שר התורה עמי שנו

השבת מברכת את הקרבנות

"שור או קשב או עז... ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן אשה לה" (כב כז)

"אמר הקדוש ברוך הוא: לא תביאו לפני קרבן עד שתעבר עליו שבת" (ויקרא כז).

על פי דברי המדרש פרש בעל 'שבולי הל' (מוסף של שבת) תמיהה העולה למקרא נסח תפלת מוסף של שבת: "תפנת שבת רצית קרבנותי"; וכי רק בקרבנות השבת חפץ הקדוש ברוך הוא? אלא, רמז יש במילים אלו לדברי המדרש כי אין הקרבן עולה לרצון עד שתעבר עליו השבת.

ההודות על הטוב והמוטב

"וכי תזבחו זבח תודה לה' לרצונכם תזבחו" (כב כט)

פרש ה'כתב סופר':

בנהג שבועולם, בעל הנס המודה על הצלתו, חש בעמקי לבבו כי מלתחלה היה מעדיף שלא תבא עליו הצרה ולא יזדקק לישועה. על פן לגבי קרבן התודה שאף הוא בא כהודאה על הנס (ראה רש"י לעיל ז' א), מורה לנו התורה: "לרצונכם תזבחו" - דעו כי אף הצער שנגרם לכם היה לטובתכם, כפי שאמרו חכמים (ברכות לג): "תיב אדם לקרב על הרעה כשם שמברך

על הטובה", ויתוהך ידיעה זאת הקריבו את קרבנכם ברוזן ובחפץ לב.

ביסוד זה הוסיף ובאר ה'כתב סופר' את נסח ברכת: "הגומל לחיים טובות שגמלני כל טוב", מדוע לא די בנסח: "שגמלני טוב"? אלא בא הדבר ללמדנו כי בשעת ההודאה על הישועה צריך המברך להכיר בכך שאף הצרה היתה לטובתו, ולהודות על הטוב ועל המוטב כאחד.

כתב סופר הקדשי עמי כמה

'קהל עם' בסעודת הודאה

"ביום ההוא יאכל לא תותירו ממנו עד בקר" (כב ל)

מדוע שונה קרבן התודה הנאכל ליום ולילה משאר קדשים קלים הנאכלים לשני ימים?

באר נפלא לך אמר רבי יצחק מוולוז'ין:

כיון שקרבן התודה בא כהודאה על הנס, צותה התורה שיאכלוהו בזמן קצר. כך יאלץ המקריב להזמין אנשים רבים לסעודתו כדי שלא יתיר מן הבשר לאחר זמן אכילתו, ומתוהך כך יתפרסם נסו בקהל עם, כפי שצאמר בתהלים (קז לא-ב): "ידו לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם; וירמיהו בקהל עם".

פה קדושי

הגדבה המבחרת ביותר

"לפלא נדר או לנדבה" (כב כא)

"הנדבה" בגימטריה 'אמן'. מכאן נוכל ללמד כי אין להסתפק רק באותם 'אמנים' שנה חובה על האדם, כגון אחר שמיעת ברכה או קדוש בשעת התפלה, אלא יש לחזר אחר מצות עניית אמן. פכתוב (ישעיהו כו ב): "שמר אמנים".

קבץ יזורע יצחק טו עמי 34

'בתוך' עשרה מבני ישראל

"ונקדשתי בתוך בני ישראל" (כב לב)

מפסוק זה למדו חכמינו זכרונם לברכה (ברכות כא ב) שכל דבר שבקדושה צריך להאמר במנון עשרה מבני ישראל.

דורשי רשומות הוסיפו רמז לדברי הגמרא מן שראשי התבות: "ונקדשתי בתוך בני" הם בגימטריה עשר.

ברית יצחק

הפורש מן הצבור מחלל שם שמים

"ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל אני ה' מקדשכם" (שם)

דרש מן החתם סופר':

אף כאשר יש עשרה בבית הנסות ובאמצעותם מתקיים: "ונקדשתי בתוך בני ישראל", אל לו לחיד לפטר עצמו מלהתפטר במנון בתוואנה כי בין כך ובין כך יתקדש שמו ויתברך באמצעות המנון השם בבית הנסות, שהרי בהקדשת ישראל את שמו ויתברך מתקיים בהם: "אני ה' מקדשכם", והמנוח על קדושה זו נמצא הוא מחלל את שם ה'.

דרשות חתם סופר ח"ב רסח ב

להוציא מלבם של צדוקים

"וספרתם לכם ממחרת השבת" (כג טו)

רבים תמהו על פשר נסח הספירה ביום הראשון לעמר: "היום יום אחד בעמר", מדוע איננו אומרים: "היום יום ראשון בעמר", שהרי כך היא לשון ראיה יותר, כפי שמשמע מדברי רש"י על התורה (בראשית א ה), ואף בפרשתנו הזכירה התורה פעמים מספר: "ביום הראשון?"

באר הגאון רבי יוסף שאלו נמנו: חכמינו זכרונם לברכה תקנו כך כדי להוציא מדעתם המעונות של הצדוקים כי את ספירת העמר יש להתחיל דוקא ביום הראשון של השבוע (ראה מנחות סה א); אלו היינו מונים "יום ראשון" היה מקום לטעות חלילה כשיתם, לפיכך מקפידים אנו למנות: "יום אחד" - אין זה דוקא היום הראשון בשבוע, אלא ראשון לספירה.

דברי שאול

כדי לטהרנו מקלפותינו

שח האדמו"ר רבי חיים מקוסוב:

לכם - ראשי תבות: "כדי לטהרנו מקלפותינו". מכאן רמז לנסח התפלה שאנו אומרים לאחר ספירת העמר: "רבונו של עולם אתה צויתנו... לספור ספירת העמר... כדי לטהרנו מקלפותינו ומטמאותינו".

תורת חיים

אם כפנים אם כעבדים

"וקראתם בעצם היום הזה מקרא קדוש יהיה לכם כל מלאכת עבדה לא תעשו" (כג כא)

בתפלת היום הרת עולם הנאמרת ביום הדן אנו מבקשים: "אם כפנים רחמינו פרחם אב על בנים, ואם כעבדים עינינו לך תלויות עד שתחננו ותוציא כאור משפטנו...". כלומר, עדיפה היא דרגתו של הנו הבטוח ברחמי אביו, מדרגתו של העבד שעניו תלויות תמיד לפני רבו בבקשה, ופעמים שיתרצה לבקשתו ופעמים לאו.

והנה, בגמרא (ר"ה טז א) מבאר כי המועדים כלם נקראים ימי דין, ולאור זאת באר רבי יהונתן איבשיץ את לשון הפסוק שלפנינו בדרך דרוש:

"וקראתם בעצם היום הזה מקרא קדוש" - בימים הטובים שהנם כימי דין בעבורכם: "כל מלאכת עבדה לא תעשו" - הקפידו שלא לעבד את בוראכם פעבד העובד את רבו מתוהך כפניה והכרח, אלא באהבה ובשמחה כנו המשמש את אביו, וכך תזכו להיות בטוחים ברחמי ה', כנו הבטוח באביו, ולא פעבד שעניו תלויות תמיד בדרבו.

תפארת יהונתן

אתרוג ספוג בדמעות

"ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר" (כג מ)

דבר נפלא כתב השם משואל מסוכטשטוב (מועדים, ספות תרע"ח): "שמענו על הקדושים בדרו שלפנינו שלא רצו לקנות אתרוג עד אחר יום הכפורים באומרים שלפי מפת התפלה, פן מוזמן להם אתרוג נקי, ובדמעותיהם מדיחו את הכתמים מן האתרוג שלקחם. ויש שהיה כחם יפה וקלחו אתרוג צרור כמו שבא מפרחקים ולא ראו אותו ולא פתחו אותו כלל עד יום א' דספות, שפתחו אותו לצמחה והיה נמצא תמיד הדר והתדר".

ביומא דהלולא דרשב"י הקדוש, נשים מול עינינו את דבריו הקדושים על מעלתה הנשגבת של מצות עניית אמן. ויהי רצון שזנכה הזכותו תגן עלינו להתברך בכל מילי דמיטב אמן. הגט'ס סיפוס'ט אלאס'ס. גאון

